Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17012

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i, bireylerin **artrit** gibi kronik bir hastal?kla ili?kili semptomlar? ve zorluklar? yönetme kapasitelerine olan inançlar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, Ünsal ve Ka??kç? (2008) taraf?ndan Türkçe literatüre kazand?r?lm?? bir **uyarlama** çal??mas?n?n ürünüdür. Ölçe?in temel amac?, öz-etkililik düzeyini belirleyerek, hastalar?n a?r? yönetimi, fonksiyonel kapasiteleri ve di?er hastal?k yönetimi stratejileri konusundaki güvenlerini de?erlendirmektir. Bu adaptasyon çal??mas?, hem?irelik ve psikoloji alanlar?nda artritli bireylerin psikososyal ihtiyaçlar?n? belirlemede önemli bir kaynak sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Artrit, Öz-etkililik, Kronik Hastal?k Yönetimi, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, A?r? Yönetimi, Fonksiyonel Kapasite.

Yazarlar

Ünsal, A., Ka??kç?, M. (Uyarlama Çal??mas? Yazarlar?)

Amaç

Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i'nin temel amac?, **artrit** tan?s? alm?? bireylerin, hastal?klar?n?n yol açt??? zorluklarla ba?a ç?kma ve semptomlar? etkin bir ?ekilde yönetme konusundaki alg?lanan yeterliliklerini yani öz-etkililik düzeylerini belirlemektir. Bu ölçüm, sa?l?k profesyonellerine hastalar?n e?itim ve destek ihtiyaçlar?n? saptamada kritik veriler sunar.

Ölçek, hastalar?n kendi sa?l?k durumlar? üzerindeki kontrollerine olan inançlar?n? saptayarak, tedaviye uyum, ya?am kalitesi ve hastal?k sonuçlar? aras?ndaki ili?kileri incelemek için güçlü bir araç görevi görür. Uyarlama çal??mas? (Ünsal & Ka??kç?, 2008), ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu test etmeyi hedeflemi?tir.

Yap?

Bu ölçe?in ölçtü?ü temel psikolojik yap?, Albert Bandura'n?n sosyal bili?sel teorisinde merkezi bir rol oynayan **öz-etkililik** (Self-Efficacy) kavram?d?r. Öz-etkililik, bireyin belirli sonuçlar? elde etmek için gerekli eylemleri ba?ar?l? bir ?ekilde gerçekle?tirme yetene?ine olan inanc?d?r. Artrit ba?lam?nda bu yap?, özellikle a?r?, fonksiyonel k?s?tl?l?klar ve yorgunluk gibi kronik semptomlar?n yönetimi üzerindeki ki?isel kontrol inanc?n? kapsar.

Ölçek genellikle, artrit yönetiminin farkl? yönlerini kapsayan alt boyutlardan olu?ur. Bu alt boyutlar

ARABPSYCHOLOGY.COM

tipik olarak **A?r? Yönetimi**, **Di?er Semptomlar?n Yönetimi** (örn. yorgunluk) ve **Fonksiyonel Yetene?in Sürdürülmesi** gibi alanlardaki yeterlilik inançlar?n? hedefler. Bu yap?, hastalar?n aktif kat?l?m?n? ve kendi kendine bak?m davran??lar?n? te?vik etmek aç?s?ndan önemlidir.

Geçerlik

Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Ünsal & Ka??kç?, 2008), ölçe?in **geçerlik** çal??malar?n?n yap?ld??? bildirilmi?tir. Ancak, spesifik geçerlik katsay?lar? veya metotlar? orijinal kaynak özetinde belirtilmemi?tir. Genel olarak, bu tür adaptasyon çal??malar?nda kapsam geçerli?i, yap? geçerli?i ve ölçüt ba??ml? geçerlik yöntemleri kullan?l?r.

Yap? geçerli?ini test etmek için genellikle Faktör Analizi yöntemine ba?vurulur. Bu analizler, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen alt boyutlar? ne ölçüde temsil etti?ini do?rular. Orijinal ölçe?in geçerlik yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unun gösterilmesi, uyarlaman?n ba?ar?s? için kritiktir.

Güvenirlik

Ölçe?in Türkçe formunun **güvenirli?i**, Ünsal ve Ka??kç? (2008) çal??mas?nda de?erlendirilmi?tir. Güvenirlik, ölçüm arac?n?n tutarl?l???n? ifade eder. Tipik olarak iç tutarl?l?k (Cronbach's Alpha katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleri kullan?l?r. Yüksek bir Cronbach's Alpha de?eri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Kaynak verilerde spesifik güvenirlik de?erleri sunulmam?? olsa da, adaptasyon çal??mas?n?n ba?ar?l? say?labilmesi için genel olarak kabul edilebilir bir iç tutarl?l?k düzeyine (genellikle 0.70 ve üzeri) ula??lm?? olmas? beklenir. Bu sonuçlar, ölçe?in artritli bireylerin öz-etkililik düzeylerini kararl? ve güvenilir bir biçimde ölçebildi?ini kan?tlar.

Faktör Analizi

Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i'nin psikometrik de?erlendirmesi kapsam?nda **Faktör Analizi** uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?i olu?turan maddelerin hangi temel boyutlar alt?nda topland???n? ve orijinal ölçe?in çok boyutlu yap?s?n?n Türkçe versiyonunda korunup korunmad???n? incelemek amac?yla gerçekle?tirilmi?tir.

Genellikle Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullan?larak ölçe?in faktör yap?s? incelenir. Bu çal??malar, öz-etkilili?in artrit yönetimindeki farkl? yönlerini (a?r?, i?levsellik, semptom kontrolü) temsil eden alt ölçeklerin ba??ms?zl???n? ve tutarl?l???n? sa?lamay? amaçlar.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Kaynak verilerde derecelendirme bilgisi (-) olarak belirtilmi? olsa da, orijinal öz-etkililik ölçekleri genellikle Likert tipi bir derecelendirme format?n? kullan?r (örn. 1'den 10'a kadar "kesinlikle yapamam"dan "kesinlikle yapar?m"a).

Language Available: Türkçe (Uyarlama), Orijinal dili muhtemelen ?ngilizce.

Population Group: Kronik hastal??? olan bireyler.

Age Group: Yeti?kinler.

Population Details: Artrit tan?s? alm?? bireyler (Romatoid Artrit, Osteoartrit vb.).

Test Methodology: Öz bildirim ölçe?i. Bireylerin kendi alg?lanan yetkinliklerini de?erlendirmesine dayan?r.

Anahtar Kelimeler

Öz-etkililik, Artrit, Romatizma, Kronik Hastal?k, Psikometri, Hem?irelik Ara?t?rmalar?, Ya?am Kalitesi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Bilinmiyor

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2008 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na ili?kin izin ve ücret bilgileri için uyarlama çal??mas?n?n yazarlar? olan Ünsal ve Ka??kç? veya ilgili yay?nc? ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ölçe?in orijinal versiyonunun kullan?m ko?ullar? farkl?l?k gösterebilir. Uyarlama çal??mas?n?n tam metnine ve detayl? psikometrik sonuçlar?na a?a??daki linkten ula??labilir:

Atatürk Üniversitesi Hem?irelik Yüksekokulu Dergisi makale linki

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Ünsal, A. & Ka??kç?, M. (2008). Artritli breylerde öz-etkililik ölçe?i'nin geçerlik ve güvenirlili?i. *Atatürk Üniversitesi Hem?irelik Yüksekokulu Dergisi, 11*(1), 40-50.

Bu ölçe?in orijinal PDF doküman? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

artritli-bireylerde-oz-etkililik-olcegi-toad.pdf

Artritli Bireylerde Öz-etkililik Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Bu ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM